

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Meråker kommune

Arkivsak: 25/175
Møtedato/tid: 16.06.2025 kl. 10:00
Møtested: Møterom Feren

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Kent Røstad på telefon 481 06 048, eller e-post: kent.rostad@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 10.06.2025

Marit Øverkil (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Kent Røstad
rådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
18/25	Bestilling av forvaltningsrevisjon
19/25	Innspill til kontrollarbeidet
20/25	Referatsaker/folkevalgtopplæring
21/25	Oppfølging av kontrollutvalgets saker
22/25	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Bestilling av forvaltningsrevisjon

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meråker kommune

Møtedato

16.06.2025

Saknr

18/25

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 25/19 - 5

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget viser til plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028 og bestiller en forvaltningsrevisjon av XXXX.
2. Prosjektplan med ressursramme og tidspunkt for ferdig rapport oversendes kontrollutvalgets sekretariat innen XX.XX.2025 og legges fram i kontrollutvalgets møte XX.XX.2025.

Vedlegg

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024 - 2028

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028 for Meråker kommune, lagt premissene for forvaltningsrevisjonsarbeidet for til og med 2028.

Kontrollutvalget og kommunestyret har satt en prioritering på prosjektene i planen:

1. Utenforskap
2. Oppfølging av politiske vedtak
3. Vedlikehold av bygningsmasse
4. Beredskapsplan

Forslag til spørsmål/vinkling/retning på forvaltningsrevisjonen er beskrevet i vedlagt plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028.

Saken var opprinnelig satt til behandling i kontrollutvalgets møte 21. januar 2025 i sak 01/25. Det ble vedtatt at saken skulle utsettes da kontrollutvalget skulle få andre orienteringer fra kommunedirektøren som kunne ha innvirkning på hvilket tema som skal være gjenstand for forvaltningsrevisjon. Saken settes på sakskartet for ny behandling i møte 16. juni 2025.

Forvaltningsrevisor fra Revisjon Midt-Norge SA vil delta under kontrollutvalgets behandling av saken.

Konklusjon

Det legges opp til at kontrollutvalgets møte benyttes til valg av område, samt drøfting og fastsetting av problemstillingen som skal legges grunn for bestillingen.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Plan for
forvaltningsrevisjon
og eierskapskontroll
2024-2028
Meråker kommune

Om forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

Plan for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalget har i løpet av våren og høsten 2024 laget denne planen. Planen gjelder til og med 2028.

Risikobildet i kommunen vil vanligvis endre seg over tid. Det kan føre til at det blir nødvendig å oppdatere planen midtveis i planperioden. Endringer i risikobildet kan også føre til endringer i prioriteringen av forvaltningsrevisjoner. For å ta høyde for dette, har kontrollutvalget prioritert flere områder enn det har ressurser til å undersøke.

Planen bygger på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og selskaper som kommunen har eierinteresser i.

For å finne fram til områder og selskaper med høyest risiko, er planen basert på et bredt utvalg kilder: revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspill fra administrativ og politisk ledelse, innspill fra ungdomsråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne samt innspill fra hovedtillitsvalgte og fra hovedverneombudet. I sum gir dette et godt grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon.

Ressurser

Kontrollutvalget har en begrenset årlig ressurs til forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og andre undersøkelser, 250 timer.

Gjennomføring

Revisjon Midt-Norge, som er kommunens revisor, leverer forvaltningsrevisjon etter bestilling fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget godkjenner revisors prosjektplan før arbeidet begynner. Etter at forvaltningsrevisjonen er gjennomført, rapporterer revisor til kontrollutvalget. Kommunedirektøren får anledning til å uttale seg om rapporten før den behandles i kontrollutvalget.

Rapportering og oppfølging

Kontrollutvalget legger rapport fra forvaltningsrevisjonen fram for kommunestyret med forslag til vedtak og videre oppfølging. Kontrollutvalget skal sørge for at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp, og rapporterer om oppfølgingen til kommunestyret. Rapporteringen skjer vanligvis gjennom kontrollutvalgets årsrapport, men kan i noen tilfeller gå som egen sak til kommunestyret.

Prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Kontrollutvalgets prioriteringer går fram av oversikten på neste side. Oversikten inneholder også forslag til hva forvaltningsrevisjonen skal gi svar på. Forslagene er begrunnet i risiko- og vesentlighetsvurderingene. De er likevel ikke bindende for kontrollutvalget når det bestiller forvaltningsrevisjon.

Plan for forvaltningsrevisjon - prioriterte områder for forvaltningsrevisjon

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
1. Utenforskap	Flere og flere faller utenfor samfunnet, og det er en generell sannsynlighet for at kommuner ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Mange er sårbare av ulike årsaker. Det kan blant annet skyldes vanskelig økonomi, manglende integrering av flyktninger og andre med fremmedkulturell bakgrunn, manglende tilknytning til skole og arbeidsliv og at andelen eldre øker. Aktuelle tema og vinklinger kan være: • Skolevegring • Demografisk utvikling. Flere eldre og sårbare • Integrering av flyktninger • Boligtilbud for vanskeligstilte
2. Oppfølging av politiske vedtak	Kommunal saksforberedelse og oppfølging av vedtak skal skje i samsvar med gjeldende lov og regelverk. Kommunen bør kunne dokumentere at den har en internkontroll på reglementer, rutinebeskrivelser og/eller bruk av elektroniske verktøy m.m.) som er tilpasset kommunens størrelse, egenart og risikoforhold. Aktuelle tema og vinklinger kan være: • Informasjonsflyt – hvordan få informasjon ut til innbyggerne og holde de oppdatert på hva kommunen jobber med? • I hvilken grad er det etablert rutiner for iverksettelse og oppfølging av politiske vedtak? • Er ansvar for oppfølging av politiske vedtak tydelig fordelt? • Har kommunen rutiner for å rapportere på vedtaksoppfølging til politisk nivå, herunder rutiner for å rapportere om eventuelle uventede hendelser, avvik eller kapasitetsutfordringer som påvirker iverksettelsen/oppfølgingen av vedtakene?

3. Vedlikehold av bygningsmasse	Meråker kommune har et vedlikeholdsetterslep på bygningsmassen som er omfattende, og bygningsmassen er av eldre dato. Det har over år vært mye fram og tilbake vedrørende skole og helsebygg, og hva som skal prioriteres. Det innebærer økt risiko for elevenes fysiske læringsmiljø, ansattes arbeidsmiljø, tilbud til brukere av omsorgstjenester og deres bomiljø. Aktuelle tema og vinklinger kan være: • Driftsbygg • System og rutiner for vedlikeholdsplanlegging • System og rutiner for utarbeidelse av tilstandsanalyser • System og rutiner for oppfølging og revidering av vedlikeholdsplaner • System og rutiner for å takle ekstremvær som følge av klima og miljø. • Roller og ansvarsfordeling • Økonomistyring
4. Beredskapsplan	Beredskap er planlagte og forberedte tiltak som gjør at man er i stand til å håndtere uønskede hendelser slik at konsekvensene blir minst mulige. Aktuelle tema og vinklinger kan være: • Har kommunen ei hensiktsmessig og tydelig beredskapsorganisering? • Har kommunen beredskapsplaner som er kjent i organisasjonen? • I hvilken grad er det sikra tilstrekkelige planar for kommunikasjon i med krisesituasjoner? • I hvilken grad har kommunen etablert et samarbeid om beredskap med vesentlige eksterne aktører som kommuner, andre kommuner og statlige aktører (sivilforsvaret og statsforvalteren)?

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner i perioden 2019-2023

1. Offentlige anskaffelser – følges regelverket? (2020)
2. Økonomistyring og økonomirapportering i Meråker kommune (2020)

Plan for eierskapskontroll - prioriterte områder for eierskapskontroll

Prioritert område/selskap	Forslag til tema/vinkling/innretning
Kommunens eierstyring	• Skjer eierstyringen i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring?
Fides IKS, Fides AS, Fides Holding AS og Fides Kompetanse	Fides-selskapene er arbeids- og inkluderingsbedrifter som i tillegg driver med erverv av fast eiendom både for egen bruk og til utleie. Fides består av to aksjeselskap hvor kommunene har direkte eierskap i begge to, og det er antatt tett samarbeid mellom selskapene. Fides IKS er en del av konsernet Fides AS og Fides Holding AS. Det er samme styre og samme daglig leder i selskapene. • Skjer eierstyringen i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring?

Gjennomførte eierskapskontroller perioden 2019 – 2023

1. Generell eierstyring I Meråker kommune (2022)

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meråker kommune

Møtedato

16.06.2025

Saknr

19/25

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/175 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?			
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?			
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?			
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?			
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?			
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?			
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?			
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?			
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?			
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?			
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?			
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?			

Kilder:

- *Henvelender til besvæ – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvelender til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Referatsaker/folkevalgtopplæring

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meråker kommune

Møtedato

16.06.2025

Saknr

20/25

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/175 - 2

Forslag til vedtak

Referatsakene tas til orientering.

Vedlegg

Saksframlegg med vedtak - Kontrollutvalgets årsmelding for 2024

Budsjettvedtak er en komplisert kabal der hensyn må veies mot hverandre

Regnskapet er ikke lenger internt når det har blitt sendt til revisor

Kommunedirektøren har møte- og talerett, men ikke formell forslagsrett

Medlemmer har krav på å bli kalt inn med rimelig varsel

Saksopplysninger

Saken er en del av kontrollutvalgets opplæring gjennom valgperioden. Sekretariatet legger fram artikler og dokumenter som kan være av interesse i kontrollarbeidet. Formålet er å bidra til faglig påfyll gjennom hele valgperioden.

Saksframlegg

Utvalg	Møtedato	Utvalgssak
Kommunestyret	07.04.2025	38/25

Kontrollutvalgets årsmelding for 2024

Journalposter i saken:

I	04.12.2023	Kontrollutvalgets års- og møteplan for 2024	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	06.02.2024	Møteinnkalling for kontrollutvalget	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	19.02.2024	Møteprotokoll - Kontrollutvalgets møte 15.02.2024 - Meråker	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	19.02.2024	Kontrollutvalgets budsjett 2024 - kommunestyrets vedtak	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	18.04.2024	Møteinnkalling for kontrollutvalget 25.04.2024	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	26.04.2024	Møteprotokoll - representantskapet i Konsek Trøndelag 22.04.2024	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	03.05.2024	Møteprotokoll - Kontrollutvalgets møte 25.04.2024	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	06.06.2024	Møteinnkalling for kontrollutvalget 13.06.2024	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	21.06.2024	Møteprotokoll - Kontrollutvalgets møte 13.06.2024 - Meråker	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	27.06.2024	Ny sekretær for kontrollutvalget	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	13.09.2024	Innkalling til kontrollutvalgets møte 19.09.2024	KONSEK TRØNDELAGE IKS
I	20.09.2024	Møteprotokoll - Kontrollutvalgets møte 19.09.2024	KONSEK TRØNDELAGE IKS

I	24.09.2024	Orientering fra kommunedirektøren om startlån	KONSEK TRØNDELAG IKS
I	27.09.2024	Begjæring om innsyn i sak: 2023/2411-13	Meråkerposten
U	30.09.2024	Svar på begjæring om innsyn i sak: 2023/2411-13	MERÅKERPOSTEN AS
U	15.10.2024	Orientering fra kommunedirektøren om startlån	KONSEK TRØNDELAG IKS
I	18.10.2024	Begjæring om innsyn i sak: 2023/2411-16	MERÅKERPOSTEN AS
U	22.10.2024	Svar på begjæring om innsyn i sak: 2023/2411-16	MERÅKERPOSTEN AS
I	28.10.2024	Orientering fra kommunedirektøren om kommunedirektørens internkontroll	KONSEK TRØNDELAG IKS
I	28.10.2024	Orientering fra kommunedirektøren om avdekkede risikoområder og iverksatte tiltak	KONSEK TRØNDELAG IKS
I	15.11.2024	Innkalling til kontrollutvalgets møte 21.november 2024	KONSEK TRØNDELAG IKS
I	19.11.2024	Svar på Innkalling til kontrollutvalgets møte 21.november 2024	Jønsson Hilde Jorun Myhre
I	22.11.2024	Møteprotokoll - kontrollutvalgets møte 21. november 2024 - Meråker	KONSEK TRØNDELAG IKS
I	25.11.2024	Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028	KONSEK TRØNDELAG IKS
S	17.12.2024	Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028	
X	18.12.2024	Saksprotokoll Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028	
U	07.01.2025	Vedtak Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028	KONSEK TRØNDELAG IKS
I	21.02.2025	Sak fra kontrollutvalget til behandling i kommunestyret - Kontrollutvalgets årsmelding 2024	KONSEK TRØNDELAG IKS
S	24.02.2025	Kontrollutvalgets årsmelding for 2024	

Vedlegg:

- 1 Årsmelding 2024
- 2 Kontrollutvalgets årsmelding 2024

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2024 til orientering.

PS 38/2025 Kontrollutvalgets årsmelding for 2024

Kommunestyrets behandling den 07.04.2025:

Behandling:

Kontrollutvalgets innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2024 til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets årsrapport for 2024 ble behandlet i kontrollutvalgets møte 21.01.2025, sak 04/25, og fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget slutter seg til forslag til årsmelding 2024 og legger saken fram for kommunestyret med følgende innstilling:

Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding 2024 til orientering.

Vurdering

Det vises til kontrollutvalgets årsmelding og utvalgets behandling.

Budsjettvedtak er en komplisert kabal der hensyn må veies mot hverandre

Kommunal Rapport 26.03.2025 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hvorfor er det ulike regler om stemmeplikt ved budsjettvedtak i Stortinget og kommunestyrene?

SPØRSMÅL: Vi ser og hører i mediene at det debatteres et forslag om å endre reglene om votering over forslag til statsbudsjett i Stortinget, etter modell av det som gjelder i kommunestyrer og fylkesting.

Hvorfor er det ulike regler om stemmeplikt ved budsjettvedtak i Stortinget og kommunestyrene, og hva er begrunnelsen for dette? Kan det tenkes andre løsninger på dette dilemmaet?

SVAR: Ja, dette er en ganske komplisert kabal av ulike prosedyrer og motstridende hensyn. Vi får begynne med det mest kompliserte; beslutningsprosessen i Stortinget. Bestemmelser om budsjettbehandling av statsbudsjettet er gitt § 43 i [Stortingets forretningsorden](#). Systemet er her at den kongelige resolusjon med forslag til statsbudsjett først (tredje avsnitt) går til finanskomiteen, som så legger fram forslag til «rammevedtak for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder».

Det som da vedtas av Stortinget, er (fjerde avsnitt) «bindende for den etterfølgende budsjettbehandlingen samme år».

Rammevedtaket danner så (femte avsnitt) grunnlaget for fagkomiteenes innstilling om bevilgninger på enkelte rammeområdene.

Fagkomiteenes budsjettinnstillinger legges deretter (sjette avsnitt) fram for Stortinget som treffer endelig vedtak om årsbudsjett innen rammen av disse innstillingene. Vedtakene i denne prosessen treffes etter bestemmelsen i Stortingets forretningsorden § 61 «ved vanlig stemmeflertall, dvs. over halvparten av avgitte stemmer». Hvis ikke noe forslag oppnår slikt flertall, er det ikke truffet vedtak i saken.

Det betyr i praksis at en mindretallsregjering kan være nødt til å gå i forhandlinger med andre partier i Stortinget for å få vedtatt et statsbudsjett. Budsjettvedtaket er nødvendig for at regjeringen kan bruke penger det neste året.

Kravet om at også budsjettvedtak må ha tilslutning fra et flertall av medlemmene, kan ses som en fordel for prosessen, ved at det gir en plattform for andre stemmer enn regjeringspartiet og å treffe et vedtak som et flertall i Stortinget har forpliktet seg på. Det kan både øke tiltroen til og respekten for prosessen, og danne grunnlag for et balansert og stabilt grunnlag for senere prosesser i Stortinget.

Ulempen ved denne modellen er at slike kompromisser oftest oppnås ved utvidelse av utgiftsrammene, typisk ved utvidelse av inntektsrammen ved større uttak fra oljefondet eller utbytteutdeling fra statsbedrifter, eller ved nedjustering av anslag for bundne utgifter – med andre ord utgifter som uansett må dekkes, enten fordi det er lovhjemlede rettigheter som

folketrygd, eller kontraktsmessige forpliktelser, typisk ved byggeprosjekter eller anleggsarbeid.

Tilsvarende problemer kan oppstå ved budsjettbehandlingen i kommuner og fylkeskommuner, både etter formannskapsmodellen og ved parlamentarisk styringsform. På samme måte som i staten er årsbudsjettet en bindende økonomisk ramme for virksomheten, se [kommuneloven § 14-5](#), første setning: «Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer», og [§ 14-10](#) første avsnitt: «All bruk av midler i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midler».

Budsjettbehandlingen i kommuner og fylkeskommuner er i tillegg mindre strukturert enn Stortingets. Ansvar for å sy sammen et helhetlig budsjettutkast ligger i første hånd hos kommunedirektøren eller kommune- eller fylkesrådet, se [§ 13-1](#) tredje avsnitt, første setning: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», og [§ 10-2](#) første avsnitt, andre setning: «Bestemmelser om kommunedirektøren gjelder på tilsvarende måte for kommunerådet og fylkesrådet hvis ikke noe annet er bestemt i lov.»

Det helhetlige budsjettutkastet går så til formannskapet eller fylkesutvalget, som ([§ 14-3](#) første setning) avgir innstilling til kommunestyret eller fylkestinget med forslag til samlet budsjett.

Også kommuner og fylkeskommuner må ha et gyldig budsjettvedtak for å kunne fungere, og i [§ 14-3](#) i første avsnitt er det fastsatt at «årsbudsjettet for det kommende året skal vedtas før årsskiftet».

Det treffes samlet vedtak om budsjettet som helhet, og på samme måte som for andre vedtak, kreves det etter [§ 11-9](#) andre avsnitt at dette er truffet «med flertallet av de avgitte stemmene».

Også her er det slik hvis det ikke lar seg gjøre å etablere et flertall for ett av flere fremsatte forslag, kan man risikere å bli stående uten budsjett for det kommende år. Ved kommuneloven av 1992 tok man derfor inn den regelen som vi nå finner i [kommuneloven § 11-9](#) tredje avsnitt om bundet avstemning.

Systemet er her at i stedet for å stemme for eller imot hvert av de fremsatte budsjettforslagene, slik man ellers gjør når det er flere forslag i en sak, skal man først votere alternativt over alle fremsatte forslag. Hvis ingen av disse får tilslutning av et flertall av de avgitte stemmene, foretas det deretter en ny votering der man må velge mellom ett av de to forslagene som fikk flest stemmer ved forrige votering.

Dette en regel som skapte en del uro, særlig i Fremskrittspartiet, som protesterte mot å måtte stemme for ett av to forslag som det er uenig i. Folkevalgte kan ikke forlate møtet for å slippe å stemme, se [kommuneloven § 8-1](#) første avsnitt: «Medlemmer av et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ plikter å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall». Og i motsetning til det som gjelder ved valg og tilsetting er det heller ikke adgang til å stemme blankt her, se [§ 8-1](#) tredje avsnitt: «Medlemmer som er til stede i et kommunalt eller fylkeskommunalt folkevalgt organ når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme».

Det har vært diskutert om det ikke hadde vært mulig med en litt mindre streng regel om dette ved budsjettvedtak både i kommunen og nå i Stortinget.

Her kunne man tenke seg en regel om at det vil være tilstrekkelig med relativt flertall ved en første og endelig votering, slik at det forslaget som da får flest stemmer, blir vedtatt, selv om det ikke får tilslutning fra et absolutt flertall.

En slik regel ved første avstemning er ikke helt problemfri, fordi den ville kunne tvinge mindre grupperinger til å fremme felles forslag til første votering uten mulighet for hver av dem til å synliggjøre sine primærstandpunkter.

Men hvis dette gjelder først ved andre votering, ville en slik regel kanskje gi god mening. Da vil den enkelte gruppering fortsatt ha hatt mulighet til å legge fram og få debatt om sine primære alternativer før første votering, og vil så i neste omgang kunne vurdere hvilket av de andre forslagene som den nå i stedet vil støtte. Dette vil gi klarere skillelinjer og kan også forrykke rangeringen av forslagene ved andre votering.

En slik modell ville da bli en tillempet variant av praksis med bruk av «prøvevoteringer» i andre saker der det ikke er flertall i første runde for ett av de alternative forslagene. Så langt det ikke ut som om det er flertall for en reform av disse stemmereglene i Stortinget, og debatten om votering for kommunebudsjett ser ut til å ha lagt seg. Men dette er nok en diskusjon som vil kunne blusse opp igjen senere.

Den felles underliggende problemstillingen er her, både i Stortinget og i kommunestyrene og fylkestingene, balansen mellom ønske om sterk ledelse fra toppen og et fungerende folkestyre i bunnen.

Behovet for effektiv økonomistyring er synlig og tungtveiende, men dette må altså veies mot behovet for å bevare kommunestyre, fylkesting og Stortinget som synlige og fungerende beslutningsarenaer. En fungerende opposisjon er et grunnvilkår for et levende demokrati.

Regnskapet er ikke lenger internt når det har blitt sendt til revisor

Kommunal Rapport 07.04.2025 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan jeg få oversendt et regneark med kommuneregnskapet og når i arbeidsprosessen vil et slikt dokument være offentlig?

SPØRSMÅL: En journalist ba om å få oversendt et regneark for kommuneregnskapet.

Hen fikk avslag på innsyn i det dokumentet fra økonomisjefen, med denne begrunnelsen:

«Når det gjelder detaljer, og tall (hovedoversikter), fra regnskap i Excel, så er ikke det noe vi deler før det er ferdig revidert. De første som får det fullstendige grunnlaget er kontrollutvalget, da blir det offentliggjort og går videre. Så langt er dette intern saksbehandling, det er ikke å betrakte som ferdigstilt før vi har utkvittert alle spørsmål fra revisjonen, og revisjonen skal avgis sin beretning. Etter vår oppfatning kan vi derfor ikke se at vi har plikt til å dele regneark med kommuneregnskapet pr nå».

1: Er det et internt dokument?

2: Er det ikke definert som ferdigstilt før revisjonen har avgitt sin beretning?

SVAR: Spørsmålet gjelder altså rett til innsyn i «et regneark for kommuneregnskapet».

Utgangspunktet er etter [offentleglova § 4](#) at en slik oppstilling er et dokument som går inn under reglene om innsynsrett når det er enten er sendt ut av organet eller «ferdigstilt».

Økonomisjefen opplyser at når det gjelder «tall (hovedoversikter), fra regnskap i Excel, er ikke det noe vi deler før det er ferdig revidert», og at dokumentet «er ikke å betrakte som ferdigstilt før vi har utkvittert alle spørsmål fra revisjonen, og revisjonen skal avgis sin beretning».

Utgangspunktet er her at denne oppstillingen synes å fungere som et arbeidsdokument til bruk i prosessen med å utarbeide en endelig versjon av regnskapet som skal vedtas av kommunestyret ([kommuneloven § 14-2](#) første avsnitt, bokstav b). Dette skal skje på grunnlag av en vurdering fra revisor «om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift», en uttalelse fra kontrollutvalget, som har et generelt ansvar for å påse at «kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte», og innstilling fra formannskapet om godkjenning av regnskapet ([kommuneloven § 14-3](#) tredje avsnitt).

Oppstillingen det her er tale om, synes å inngå i en dialog med revisjonen, og det fremholdes at det «er ikke å betrakte som ferdigstilt før vi har utkvittert alle spørsmål fra revisjonen, og revisjonen skal avgis sin beretning». Kommunedirektøren fremholder at dette er «intern saksbehandling» og at «De første som får det fullstendige grunnlaget er kontrollutvalget, da blir det offentliggjort».

Utgangspunktet er her at selv om denne oppstillingen er utarbeidet som et internt arbeidsdokument, mister den sin karakter av internt dokument når den oversendes revisor til kommentar eller spørsmål, se [offentleglova § 16](#) første avsnitt bokstav c, der det sies at unntaksregelen i [§ 14](#) for organinterne dokumenter ikke gjelder «dokument frå eller til kommunale og fylkeskommunale kontrollutval, revisjonsorgan og klagenemnder».

Revisor er en selvstendig kontrollinstans med ansvar for å «vurdere om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift» ([kommuneloven § 24-5](#) andre avsnitt). Både utkastet til oppstilling i regnskapsarket og revisors kommentarer eller spørsmål er dermed offentlige saksdokumenter som bare kan unntas fra innsyn med hjemmel i unntaksbestemmelse i offentleglova. Noen slik generell unntaksregel har vi ikke der.

Men etter i [offentleglova § 5](#) andre avsnitt, andre setning, har vi en bestemmelse om adgang til å fastsette «Utsett innsyn» for «dokument som er utarbeidde av eller til ein revisor for ein kommune eller fylkeskommune, i saker som revisoren skal rapportere til kontrollutvalet». Den må kunne brukes her.

Dette unntaket gjelder imidlertid bare «inntil kontrollutvalet har motteke ein endeleg versjon av dokumentet». Det må bety at når årsregnskap er avgitt og sendt til videre behandling i folkevalgte organer, vil også slik tidligere korrespondanse mellom administrasjonen og revisor bli offentlig, herunder også tidligere utkast som senere er blitt justert. Det kan kanskje oppleves som ubehagelig for administrasjonen at slik foreløpige versjoner blir gjort offentlig, men det kan klart nok være situasjoner der det kan ha offentlig interesse for prosessen frem til endelig versjon av en slik oppstilling.

Kommunedirektøren har møte- og talerett, men ikke formell forslagsrett

Kommunal Rapport 18.02.2025 Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen

Har kommunedirektøren og representantene fra administrasjonen tale-, forslags- og stemmerett i administrasjonsutvalget selv om de ikke er personlig valgt av kommunestyret?

SPØRSMÅL: I reglementet for det partssammensatte utvalget (administrasjonsutvalget) i en kommune står det følgende om sammensetningen av utvalget:

«Partssammensatt utvalg skal ha 13 medlemmer. Formannskapetets 7 faste medlemmer representerer arbeidsgiver i utvalget. De ansattes 3 representanter velges av og blant de ansatte, for to år av gangen. Kommunens administrative ledelse, representert ved kommunedirektøren stiller med 3 representanter».

Er dette en lovlig sammensetning av dette utvalget? Har kommunedirektøren og representantene fra administrasjonen tale, forslags- og stemmerett i utvalget selv om de ikke er personlig valgt av kommunestyret?

SVAR: I [kommuneloven § 5–11](#) har vi bestemmelser om partssammensatte utvalg, også kalt administrasjonsutvalg. Alle kommuner skal ha et slikt, og i andre avsnitt står det om sammensetningen av slikt utvalg.

Sammensetningen av utvalget er det innen vide rammer opp til kommunestyret å fastsette, men i praksis vil dette gjerne være regulert i sentrale eller lokale avtaler med de tilsattes organisasjoner.

De tilsatte velger selv sine representanter til utvalget.

Representantene for arbeidsgiversiden – kommunen – skal velges av kommunestyret «selv». Det betyr for det første at det ikke kan overlates til andre å utpeke disse, og dernest at de skal velges etter bestemmelsene i kommunelovens kapittel 7, om valg til folkevalgte organer. Ved dette valget er alle valgbare som ikke er utelukket fra folkevalgte verv etter bestemmelsene i kommunelovens §§ [7–2](#) og [7–3](#).

Utelukket er her etter § 7–3 blant andre kommunedirektøren og hans stedfortreder, samt kommunalsjefer, etatssjefer og ledere på tilsvarende nivå.

Det er ikke adgang til å sette andre begrensninger for hvem som kan velges enn det som følger av disse bestemmelsene, og ikke lovlig å treffe vedtak om kombinasjon av dette vervet med andre folkevalgte verv, f.eks. ved å vedta at formannskapet skal utgjøre kommunens representasjon i utvalget.

Valget av kommunens representanter i utvalget skal foretas som forholdsvalg hvis minst ett medlem av kommunestyret krever det. Kommunestyret kan imidlertid vedta å velge alle kommunens representanter som en «pakke», ved avtalevalg etter [kommunelovens § 7-7](#), men dette vedtaket må da være enstemmig.

I møtene i utvalget er det som utgangspunkt etter [kommunelovens § 8-1](#) bare medlemmene som har møte-, tale- og forslagsrett, og stemmerett og stemmeplikt. I tillegg har, etter [kommunelovens § 6-1](#), tredje avsnitt, ordføreren møte-, tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett, i utvalget, personlig eller ved den hen utpeker til å møte i sitt sted.

Og i [kommunelovens § 13-1](#), femte avsnitt, er kommunedirektøren gitt møte- og talerett, men ikke formell forslagsrett – altså til å sette fram forslag som utvalget må votere over.

Medlemmer av administrasjonen som ikke er valgt som medlemmer, kan bare møte som «bisittere» for kommunedirektøren eller den som møter i hans sted, uten selvstendig tale- eller forslagsrett.

Det må med andre ord trekkes et skarpt skille mellom det å møte som representant for kommunen som arbeidsgiver, valgt av kommunestyret, og å møte som representant for administrasjonen med ansvar for saksopplysning og utredning, men uten medlemsrettigheter i utvalget.

Medlemmer har krav på å bli kalt inn med rimelig varsel

Kommunal Rapport 31.03.2025, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Det skulle vært kalt inn et varamedlem til kommunestyremøtet, men det ble uteglemt. Kan kommunestyremøtet likevel gjennomføres?

SPØRSMÅL: Et kommunestyremedlem meldte forfall, og ved en feil ble det ikke kalt inn en vararepresentant. Dette ble først oppdaget da ordfører spurte kommunestyret om noen hadde merknader til innkallingen. Kan da møtet gjennomføres lovlig, eller må møtet utsettes fordi ikke alle medlemmene har vært lovlig innkalt, jevnfør [kommuneloven § 11-3](#)?

SVAR: Medlemmer av folkevalgt organ har etter [§ 11-3](#) andre setning krav på innkalling til møte «med rimelig varsel». Dette gjelder også varamedlemmer som skal møte. Spørsmålet blir altså om møtet må utsettes hvis det viser seg det ikke er fulltallig pga. manglende innkalling.

Vi har ingen bestemmelser om dette i kommuneloven, og må da legge til grunn at kommunestyret i utgangspunktet kan gjennomføre møtet, selv om det er feil ved utsendelse av innkallingen.

I utgangspunktet er den utsendte saklisten som er rammen for møtet. Men det er her som ellers opp til det møtende kommunestyret å avgjøre om de på grunn av denne feilen vil utsette behandlingen av én eller flere saker til et nytt og riktig innkalt møte.

I motsatt fall må kommunestyret vurdere virkningen av feilen ved innkallingen fra sak til sak. Det er ikke noen særlige skranker for adgangen til å treffe vedtak i en slik situasjon, bortsett fra kravet i [kommunelovens § 11-9](#) om at «minst halvparten av medlemmene [må] ha vært til stede under forhandlingene og avgitt stemme i den aktuelle saken».

Men hvis kommunestyret ikke er fulltallig, og dette skyldes en feil ved innkallingen, vil det likevel kunne reises spørsmål om dette er en saksbehandlingsfeil som fører til at vedtak som treffes der, blir ugyldige. Høyesterett har lagt til grunn at i en slik situasjon med mangelfullt fremmøte, gjelder bestemmelsen i [forvaltningsloven § 41](#), om følge av saksbehandlingsfeil, tilsvarende.

Regelen er at selv om det er gjort slike feil, «er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold». Dette må da vurderes konkret fra sak til sak.

Svaret er uproblematisk hvis vedtaket er truffet med så knapt flertall at de fraværende medlemmers stemme kunne ha vært avgjørende. Her nytter det ikke å spørre fraværende medlemmer om hvordan de ville stemt. Man kan ikke utelukke at de ville blitt påvirket av debatten i møtet om de hadde vært til stede da.

Motsatt vil det normalt ikke være spørsmål om ugyldighet for et vedtak som ble truffet enstemmig, eller med et betydelig og klart urokkelig flertall av avgitte stemmer. Men hvis det derimot var betydelig motstand mot eller usikkerhet ved det vedtaket som ble truffet, kan man ikke bare vise til at det sto tilstrekkelig antall stemmer bak dette. Da må vi måtte holde fast ved prinsippet om at lovens krav om saksbehandling i møte, bygger på en forutsetning

om at vi ikke kan se bort fra at folkevalgte kan bli påvirket av opplysninger og synspunkter som kommer fram der.

Terskelen for at vedtak vil kunne bli ugyldig på grunn av manglende innkalling av medlemmer, vil derfor måtte være ganske lav. Og selv om man mener vedtaket her uansett er gyldig, kan det være klokt å behandle kontroversielle saker på nytt i et senere møte, for å unngå etterfølgende debatt, lovlighetskontroll og kanskje rettssak om saken og vedtaket.

Oppfølging av kontrollutvalgets saker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meråker kommune

Møtedato

16.06.2025

Saknr

21/25

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/175 - 5

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar oppfølging av saker til orientering.

Vedlegg

Oppfølging av saker Meråker kommune 16.06.2025

Saksopplysninger

Saken blir satt på sakskartet i hvert møte, slik at kontrollutvalget har oversikt over saker som skal følges opp.

Møtedato	Saksnr.	Sakstittel	Vedtak	Kommentar	Dato for oppfølging
21.01.2025	01/25	Bestilling av forvaltningsrevisjon	1. Saken utsettes. 2. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren gi en skriftlig orientering om kommunens beredskapsplan som sendes kontrollutvalget sekretariat innen 18. mars 2025 og en muntlig orientering i kontrollutvalgets møte 27. mars 2025. Kommunedirektøren bes svare på: a. Hvordan gjør kommunen sine beredskapsplaner kjent for kommunens innbyggere? b. Har kommunen en hensiktsmessig og tydelig beredskapsorganisering? c. Hvor skal innbyggerne henvende seg i en pågående krise? d. I hvilken grad har kommunen etablert et samarbeid om beredskap med vesentlige eksterne aktører som andre kommuner og statlige aktører (sivilforsvaret og statsforvalteren)?	Kontrollutvalget fikk en orientering i møte 27.03.2025. Ny sak for bestilling av forvaltningsrevisjon settes på sakskart til møte 16.06.2025.	16.06.2025

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Meråker kommune

Møtedato

16.06.2025

Saknr

22/25

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/175 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 16.06.2025, godkjennes.